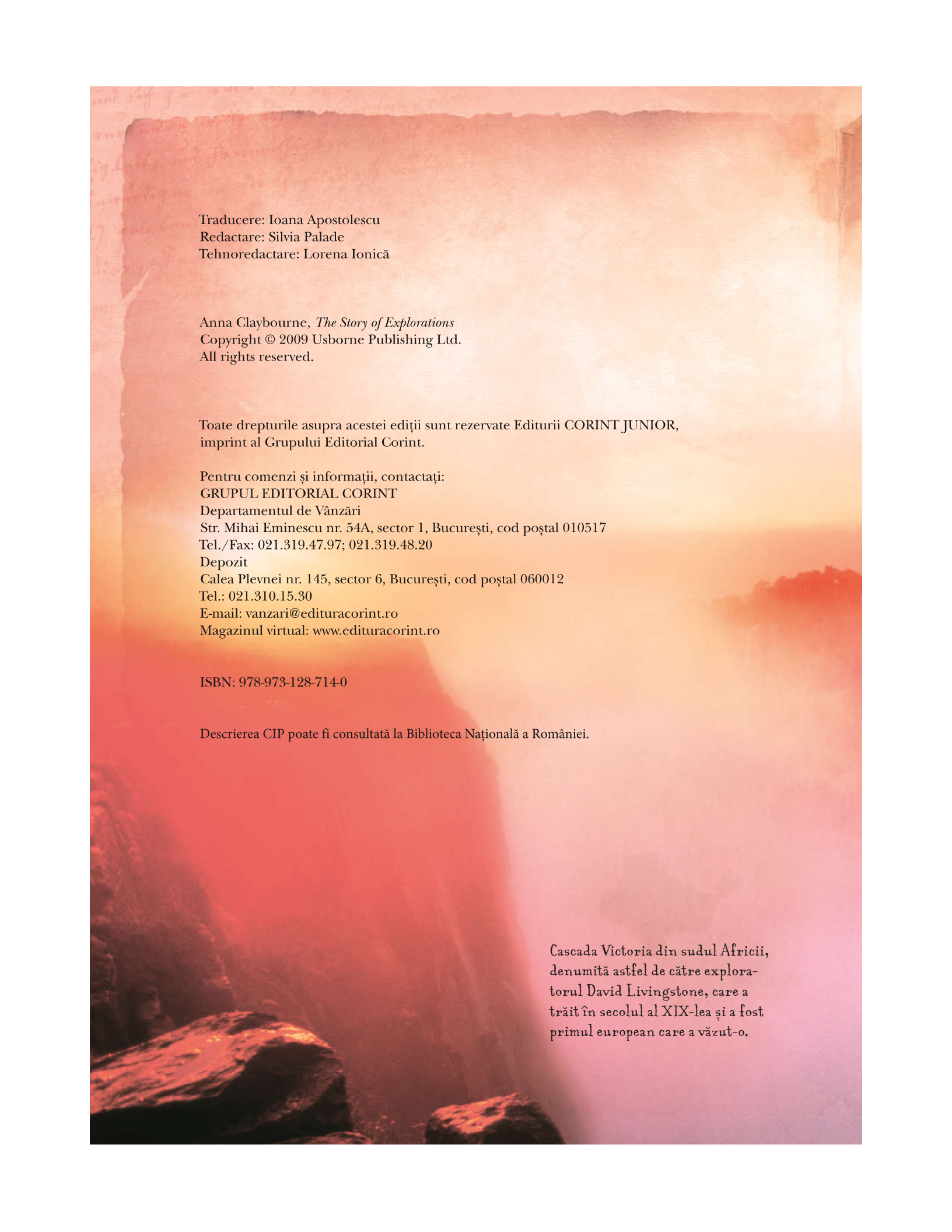

Exploratori de poveste

Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Traducere: Ioana Apostolescu
Redactare: Silvia Palade
Tehnoredactare: Lorena Ionică

Anna Claybourne, *The Story of Explorations*
Copyright © 2009 Usborne Publishing Ltd.
All rights reserved.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii CORINT JUNIOR,
imprint al Grupului Editorial Corint.

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București, cod poștal 010517
Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București, cod poștal 060012
Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazinul virtual: www.edituracorint.ro

ISBN: 978-973-128-714-0

Descrierea CIP poate fi consultată la Biblioteca Națională a României.

Cascada Victoria din sudul Africii,
denumită astfel de către explora-
torul David Livingstone, care a
trăit în secolul al XIX-lea și a fost
primul european care a văzut-o.

Anna Claybourne

Exploratori de poveste

Traducere: Ioana Apostolescu

Ilustrații: Ian McNee

Nava de explorare polară *Endurance*,
a lui Ernest Shackleton, blocată
în banchiza din largul
coastelor Antarctidei.

Cuprins

PRIMELE EXPLORĂRI

- 8 Aventurieri antici
- 12 Expedițiile vikingilor
- 16 Călătoriile lui Marco Polo
- 22 Ibn Battuta în jurul lumii

DEZVĂLUIREA LUMII

- 30 Zheng He merge spre vest
- 34 În jurul Africii
- 38 Cristofor Columb: adevărul
- 44 Conchistadorii
- 50 În jurul lumii în 1 080 de zile

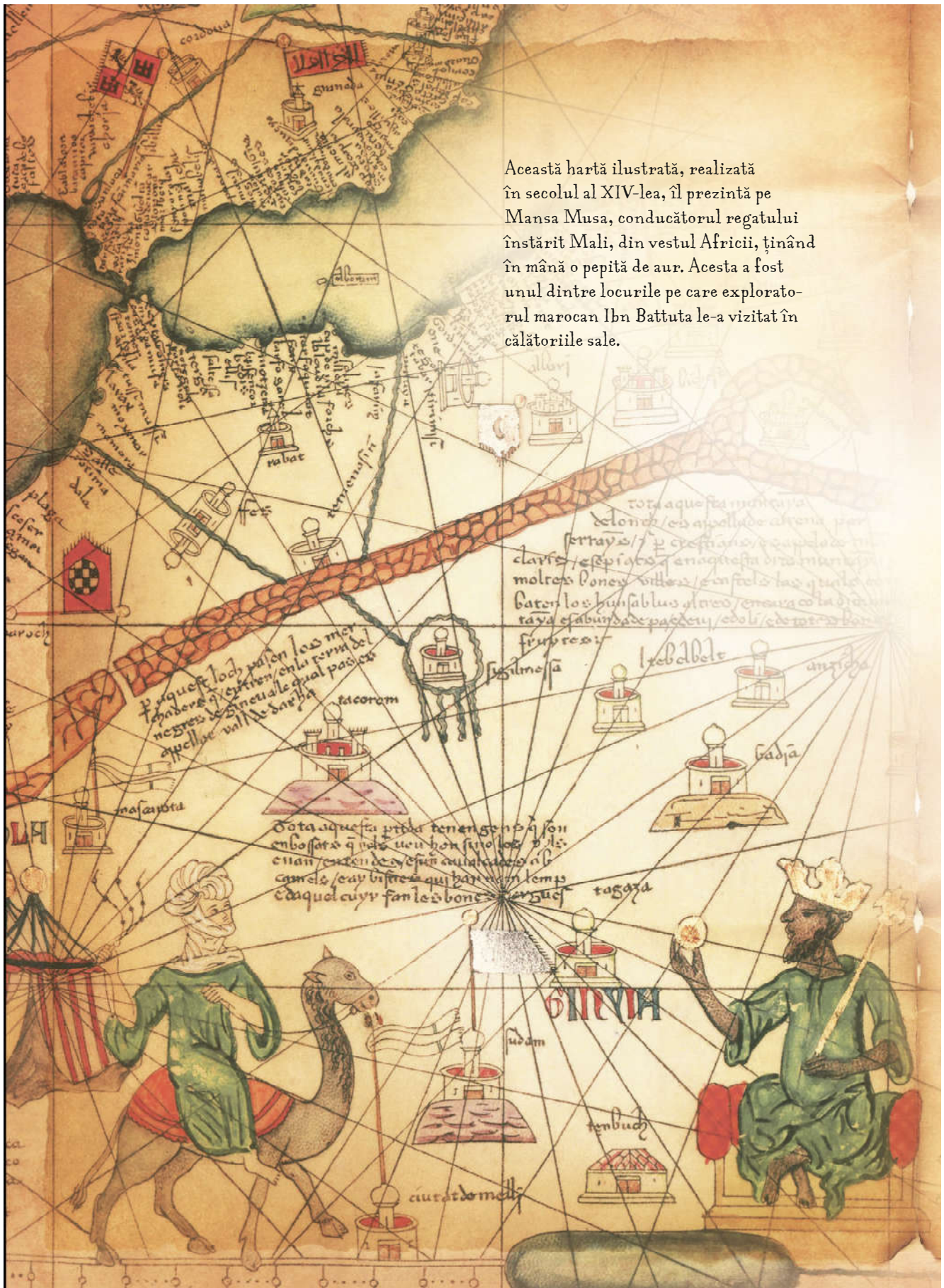
ȘTIINȚA ȘI DESCOPERIRE

- 56 Călătoriile căpitanului Cook
- 62 Călătoria în junglă a lui Humboldt
- 66 Aventura americană a lui Lewis și Clark
- 70 Dr. Livingstone, presupun?
- 74 Mary Kingsley în Africa
- 76 De-a lungul Australiei

FRONTIERE FINALE

- 82 Aventuri antarctice
- 88 Aventuri arctice
- 92 Cele mai mari adâncimi
- 94 Mai multe de explorat

- 96 Cronologia explorărilor
- 98 Exploratori
- 100 Glosar
- 102 Index

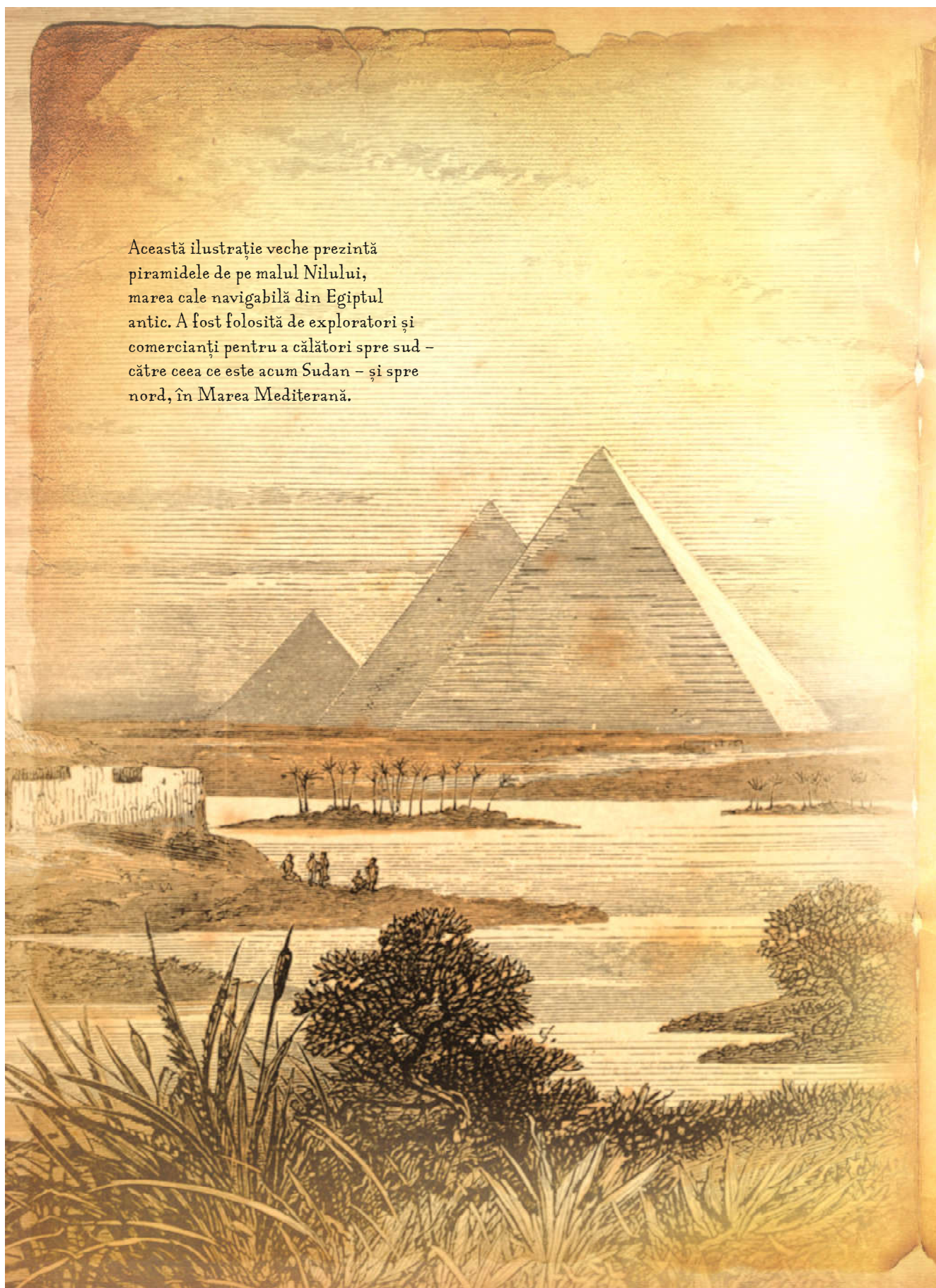

Această hartă ilustrată, realizată în secolul al XIV-lea, îl prezintă pe Mansa Musa, conducătorul regatului înstărit Mali, din vestul Africii, ținând în mână o pepită de aur. Acesta a fost unul dintre locurile pe care exploratorul marocan Ibn Battuta le-a vizitat în călătoriile sale.

PRIMELE EXPLORĂRI

Cu mii de ani în urmă – înainte să fie inventate mașinile, trenurile, avioanele sau alte vehicule cu roți – niște aventurieri neînfricați au făcut călătorii extraordinare către pământuri îndepărtate, parcurgând distanțe enorme în corăbii sau pe jos. Unii au mers în pelerinaje sau pentru a face comerț, dar alții au pornit la drum doar pentru a explora și a descoperi noi teritorii și oameni necunoscuți.

Această ilustrație veche prezintă
piramidele de pe malul Nilului,
marea cale navigabilă din Egiptul
antic. A fost folosită de exploratori și
comercianți pentru a călători spre sud –
către ceea ce este acum Sudan – și spre
nord, în Marea Mediterană.

Aventurieri antici

Primii exploratori ale căror aventuri le cunoaștem sunt egiptenii antici. Ei au construit o civilizație măreață în urmă cu mai bine de 5 000 de ani, de-a lungul malurilor fertile ale marelui fluviu Nil, care își croiește drum din munții situați în estul Africii până la Marea Mediterană.

Având Nilul ca principală cale de transport, egiptenii antici au devenit navigatori pricepuți. Ei au dezvoltat de asemenea scrisul, ceea ce înseamnă că au putut ține o evidență a locurilor și lucrurilor văzute.

Ținutul Yam

Un aventurier pe nume Harkhuf, din Egiptul antic, a fost probabil primul explorator a cărui poveste supraviețuiește în scris. Potrivit inscripțiilor de pe piatra sa de mormânt, regele Egiptului l-a trimis pe Harkhuf într-o serie de călătorii pentru a explora un loc numit Yam, un ținut situat la sud de Egipt.

Harkhuf i-a întâlnit pe conducătorii din Yam și au făcut schimb de daruri. El s-a întors cu comori prețioase, ca fildeșul și rășinile aromatice, precum și cu animale sălbatice și un dansator pigmeu pentru a distra curtea regală. Pigmeii erau oameni foarte scunzi, originari din Africa centrală, iar egiptenii erau curioși să-i cunoască.

Regilor și reginelor din Egiptul antic le plăcea să îi privească pe dansatorii pigmei care îi distrau la curte.

Scrisoarea regelui

Regele Pepi al II-lea avea aproximativ opt ani când a urcat pe tron. El a fost încântat când a auzit că un explorator pe nume Harkhuf aduce un pigmeu să danseze pentru el. De fapt, el credea că sufletul regelui precedent, Neferkare, va privi de asemenea. Iată ce spunea într-o scrisoare către Harkhuf:

Grăbește-te și ia cu tine acest pigmeu pe care l-ai adus din ținutul locuitorilor orizontului... pentru a bucura inima, pentru a încânta inima regelui Neferkare!

Pepi descria Yam ca fiind „ținutul locuitorilor orizontului”, întrucât se afla dincolo de orizont.

AVENTURIERI ANTICI

Exploratorii egipteni care au mers în Punt au adus cu ei plante și animale interesante pentru a le arăta conducătorilor lor.

- Ruta lui Harkhuf
- Expediția lui Nekau
- Ruta lui Hatshepsut
- Ruta lui Pytheas

Explorarea Africii

Egiptenii erau intrigăți de restul Africii. În urmă cu aproximativ 3 500 de ani, regina Hatshepsut a organizat o mare expediție pe Marea Roșie, până în Ținutul Punt.

Regina nu a călătorit ea însăși, ci a trimis cinci corăbii pline cu marinari pentru a aduna rășini aromatice, animale exotice și orice alte comori rare mai puteau găsi. Aceștia s-au întors cu maimuțe, aur, fildeș, un lemn prețios numit abanos și rășini aromatice, precum tămâia și smirna.

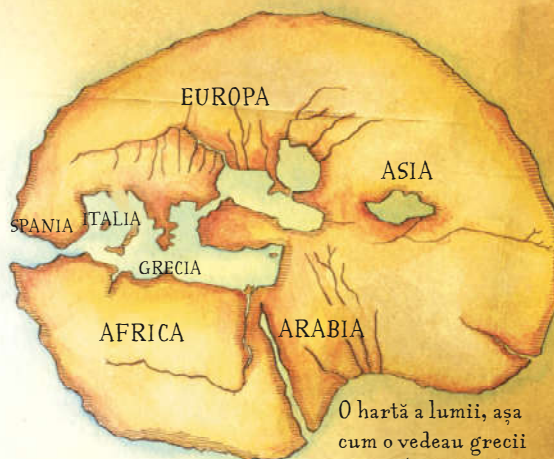
În jurul continentului

Mult mai târziu, cu aproximativ 2 500 de ani în urmă, un alt conducător egiptean, Nekau al II-lea, a organizat o călătorie mult mai lungă și – potrivit unor surse – chiar mai uimitoare, pentru a explora întreaga coastă a Africii. Exploratorii au pornit pe Marea Roșie și, după trei ani, s-au întors pe Marea Mediterană. Ei navigaseră în jurul întregii Africi – o ispravă care nu avea să mai fie repetată timp de peste 2 000 de ani.

Primele hărți ale lumii

Cam în aceeași perioadă, mai mulți filosofi și istorici din Grecia antică au început să creeze primele hărți ale lumii. Desigur, aceste hărți arătau doar părțile lumii pe care grecii le cunoșteau: zona din jurul Mării Mediterane, precum și unele părți din Africa, Europa, Arabia și Asia.

O hartă a lumii, așa cum o vedeau grecii antici (Europa, Asia, Arabia, Africa, Spania, Italia, Grecia)

Pytheas porneste spre nord

Un explorator pe nume Pytheas, din Grecia antică, a navigat pe Mediterana, trecând de Franța, spre nord, pe lângă Marea Britanie, spre apele înghețate ale Scandinaviei – și înapoi.

În călătoriile sale, el a văzut priveliști atât de uluitoare încât puțini oameni i-au crezut poveștile. Printre acestea se numărau efecte luminoase uimitoare, cunoscute ca aurora boreală, „pești” gigantici, mari cât corăbiile (care erau de fapt balene) și aisberguri uriașe care pluteau pe mare.

Soare în miezul nopții

Exploratorul grec Pytheas i-a uimit pe greci când le-a povestit că în nordul îndepărtat a văzut soarele pe cer în miezul nopții.

El ajunsese probabil în regiunea Arctică, unde în mijlocul verii cerul este luminat toată noaptea.

Aisberguri ca acestea trebuie să fi fost o imagine extraordinară pentru Pytheas, care venea din Grecia.

Expedițiile vikingilor

Coifuri cu coarne?

Vikingii din desenele animate poartă adesea coifuri metalice cu coarne. Dar nu există nicio dovadă că vikingii purtau în realitate astfel de coifuri. Ei purtau probabil coifuri sferice, tunici și jambiere.

Regiunea de origine a vikingilor era înconjurată de mare și de golfuri maritime înguste denumite fiorduri, astfel că ei au devenit constructori de corăbii și navigatori pricepuți.

AJUTOR! Vin vikingii! Dacă ai fi trăit în Europa între anii 800 și 1 100, asta este cu siguranță ceva ce nu ai fi vrut să auzi. Vikingii erau războinici navigatori, comercianți și coloniști din Scandinavia. Oamenii trăiau cu frica lor, din cauza reputației pe care o aveau pentru că omorau, furau comori și acaparau pământuri de valoare.

Pe drumuri

Mulți oameni cred că vikingii nu erau altceva decât niște invadatori nemiloși. Este mai puțin cunoscut faptul că erau de asemenea exploratori remarcabili.

În călătoriile lor pentru a găsi noi parteneri de comerț și locuri în care să se stabilească, ei au ajuns foarte, foarte departe de casă – în Rusia, Arabia, Groenlanda și chiar în America de Nord.

De fapt, vikingii au fost printre cei mai mari exploratori din istorie.

Corăbiile vikingilor, denumite langskip (vase lungi), erau mici și rapide. Primele modele erau cu vâsle, dar ulterior au apărut și cele cu pânze.

Această hartă prezintă unele dintre rutele urmate de vikingi în expedițiile lor.

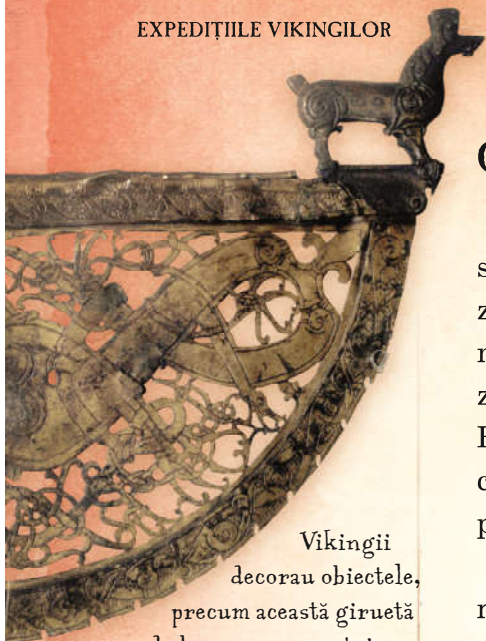
Aventuri europene

În anul 793, corăbii cu prora în formă de dragon fioros au apărut brusc din ceață și au atacat insula Lindisfarne, din largul coastei estice a Angliei. Năvălitorii vikingi au luat aur și argint din mănăstirea de pe insulă și i-au omorât pe călugări tăindu-i în bucăți sau înecându-i. Apoi au cucerit părți ale Angliei, Scoției și Irlandei.

Comercianții vikingi au călătorit spre est, dar și spre vest. Odată ce au traversat Marea Baltică, și-au croit drum spre estul Europei și Rusia, de-a lungul unei rețele de râuri.

Pentru a ajunge de la un râu la altul, vikingii erau nevoiți să-și tragă corăbiile pe uscat.

Vikingii decorau obiectele, precum această giruetă de bronz, cu monștri mitologici.

Înmormântări pe corabie

Când vikingii bogați mureau, aceștia erau înmormântați pe corabia lor, alături de bunurile care le aparținuseră. Săpăturile efectuate au scos la iveală bijuterii ale vikingilor, instrumente și arme, dar și obiecte de zi cu zi.

Un rege bizantin alături de bodyguardzii săi varegi fioroși.

Gărzi de corp în Bizanț

Din Rusia, vikingii s-au aventurat spre sud, în Arabia, și spre est, în Persia (în prezent Iran). Dar locul pe care îl admirau cel mai mult era fabulosul oraș Constantinopol (în prezent Istanbul, în Turcia), capitala Imperiului Bizantin. Cu zidurile sale înalte, bisericile cu cupole superbe și apeducte, orașul era faimos pentru bogăția și puterea sa.

Vikingii au încercat să cucerească Constantinopolul, dar au eșuat. În schimb, ei au început să facă negoț cu locuitorii orașului și au lucrat pentru împăratul bizantin ca gărzi de corp. Tinerii vikingi mergeau adesea să lucreze câțiva ani la Constantinopol, ca parte a educației lor, înainte să se întoarcă în Scandinavia.

Luptători feroce!

Vikingii – sau varegii, cum au devenit cunoscuți bodyguardzii vikingi – erau excelente gărzi de corp. Unii dintre ei, numiți „luptători feroce” – de la baresark, un cuvânt din limba vikingilor care însemna „cămașa-ursului” – puteau atinge o stare de furie cumplită, în care deveneau feroce ca ursul și nu simțeau durerea.

Împărații bizantini găseau acest lucru foarte straniu – dar și foarte util. Niciunul dintre inamicii lor nu voia să se lupte cu un bodyguard vareg devenit feroce.

Aventuri americane

Exploratorii vikingi au fost primii europeni care au pus piciorul în America. În jurul anului 980, un viking pe nume Eric cel Roșu a fost trimis în exil din Islanda, ca pedeapsă pentru crimă. El a navigat în Groenlanda și a înființat o colonie acolo. Odată stabiliți în Groenlanda, vikingii au ochit probabil alte insule mai la vest, chiar în largul coastei estice a Americii de Nord.

Skraeling era probabil un popor de nativi americani numiți Beothuck, care au trăit în America de Nord mii de ani.

Debarcarea lui Leif

În anul 1000, fiul lui Eric cel Roșu, Leif Ericsson, a pornit în căutarea acestor insule. El a debarcat în trei locuri, pe care le-a numit Helluland („Ținutul rocilor plate”), Markland („Ținutul pădurilor”) și Vinland („Ținutul viței de vie”) – probabil Insula Baffin, Labrador și Newfoundland (Terranova), pe teritoriul actual al Canadei.

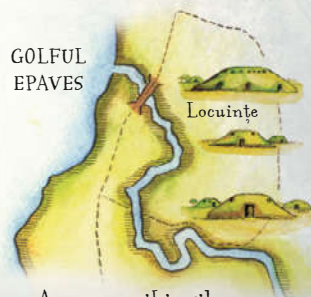
Leif a petrecut o iarnă în Vinland și alți vikingi l-au urmat pentru a întemeia colonia. Dar au intrat în conflict cu băștinașii americani, pe care îi numeau „skraeling”, și în final s-au întors acasă.

Aceste colibe reconstruite din L'Anse aux Meadows ilustrează cum ar fi arătat probabil colonia lui Leif Ericsson.

Acoperișuri îmbrăcate în iarbă.

Rămășițe și ruine

Până în anul 1960, nimeni nu era sigur că vikingii au ajuns în America de Nord. Atunci, ruinele unor case de vikingi au fost descoperite într-un loc numit L'Anse aux Meadows, în Newfoundland, în largul coastei estice a Canadei.

Călătoriile lui Marco Polo

Comerțul cu Asia

În Evul Mediu, europenii importau mă-tase, condimente, pietre prețioase și multe alte produse tocmai din Asia. Bunurile erau transportate pe uscat și pe mare, schimbându-și proprietarii la punctele de escală de pe traseu.

Membrii familiei Polo au fost primii negustori care au făcut întreaga călătorie până în Orientul Îndepărtat.

În 1298, un căpitan de navă italian pe nume Marco Polo se afla într-o închisoare genoveză, după ce fusese prins în mijlocul unui război între orașele Veneția și Genova. Pentru a-i trece timpul mai ușor, el i-a spus povestea vieții sale colegului său de celulă, un scriitor pe nume Rustichello da Pisa, care a așternut-o pe hârtie. Era povestea unei călătorii uimitoare de 24 de ani spre China – deșerturile întinse, bogățiile incredibile și privilegiile extraordinare pe care le-a văzut. Cartea a devenit bestseller și este cunoscută acum sub titlul *Călătoriile lui Marco Polo*.

Plecarea de acasă

Tatăl lui Marco, Niccolo, și unchiul lui, Maffeo, erau comercianți care călătoriseră tocmai la Khanbalik (actualul Beijing) și îl cunoscuseră pe împărat, Kublai Han. Împăratul era curios în legătură cu Europa, astfel că membrii familiei Polo au acceptat să-i aducă daruri la următoarea călătorie. Ei au convenit că Marco (17 ani), putea veni cu ei. Familia Polo a pornit din Veneția în 1271, navigând pe Mediterană până la Acra. Apoi au traversat deșertul până în portul Hormuz din Oceanul Indian, cu intenția de a lua o corabie spre China.

Aventură pe uscat

Însă corăbiile din portul Hormuz erau capcane plutitoare – pline de găuri și legate cu funii. Astfel că familia Polo a decis în schimb să meargă pe Drumul Mătăsii – o rută terestră de-a lungul Asiei, care fusese folosită secole la rând de negustorii de mătase.

Și așa, uneori pe jos, alteori pe cal sau pe cămilă, familia Polo a petrecut trei ani pe drumul greu și plin de primejdii, prin deșert, hățiș și munți. Întâi au traversat Persia până în ținutul rece și muntos Balashan, care avea multe mine de cupru, argint și rubine. Acolo, Marco s-a îmbolnăvit și au fost nevoiți să stea un an în zona de deal cu aer proaspăt, până când s-a făcut bine.

Măreții munți

Odată ce au pornit din nou la drum, membrii familiei Polo au traversat munții Pamir din Asia centrală. Marco era convins că sunt cei mai înalți munți din lume. Au avut nevoie de câteva săptămâni pentru a-i urca. Pe culmile înzăpezite nu erau păsări. Aerul era atât de rarefiat, încât chiar și în jurul focului de tabără părea extraordinar de frig. „Oricât de straniu ar părea”, spunea el, „focul aprins nu aduce aceeași căldură ca în zonele mai joase”.

Oprire pentru o gustare

Marco Polo amintește adesea mâncărurile și băuturile locale pe care le-a încercat în călătoriile sale – atât pe cele delicioase, cât și pe cele dezgustătoare. Iată câteva pe care le-a descris:

Apa potabilă revoltătoare de la Kierman...

Verde ca iarba și atât de scârboasă...

...pepenii delicioși de la Sapurgan...

Cei mai buni pepeni din lume!

...și uleiul de susan de la Balashan.

Are mai mult gust decât oricare altul.

Marco avea dreptate când spunea că Munții Pamir sunt foarte înalți. Vârful cel mai înalt ajunge la 7 495 m – aproape la fel de înalt ca Muntele Everest.

Unele dintre lucrurile pe care Marco Polo le-a descris erau prea fantastice pentru a fi adevărate – ca acest miraculos stâlp de piatră care stătea suspendat în aer – probabil pentru că nu le văzuse el însuși.

Această hartă prezintă traseul lui Marco Polo spre Khanbalik, în China și înapoi.

- ▶ Călătoria dus
- - -▶ Călătoria întors

Înainte și spre est

Dincolo de munți, familia Polo a călătorit prin Asia Centrală pentru a ajunge în China și a văzut (sau a auzit vorbindu-se despre) multe lucruri bizare pe drum.

În marele oraș Kashkar, au auzit despre o biserică în care se afla un stâlp de piatră care stătea în aer fără a atinge pământul. În alt oraș, Marco a văzut oameni cu umflături mari pe picioare și pe gât, despre care și-a dat seama că erau cauzate de apa pe care o beau. În altul, a fost uimit să afle că femeile puteau avea mai mult de un soț.

Deșertul Lop

Apoi au ajuns în orașul Lop, la marginea misteriosului Deșert Lop (în prezent numit Deșertul Gobi). Acolo s-au alăturat unei caravane – un grup de păstori, negustori și animale care traversau împreună deșertul din motive de siguranță. Deșertul era atât de uscat și de sterp, încât nicio plantă și niciun animal nu puteau supraviețui acolo.

